

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ОСОБИСТОГО ПРИКЛАДУ У ВИХОВАННІ ГУМАННОГО СТАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ДО ПАЦІЄНТА

Данюк М.І.

Чортківський медичний коледж

Необхідність реформування системи медичної освіти в Україні, її удосконалення і підвищення рівня якості є важливою соціокультурною проблемою, яка значною мірою зумовлюється проголошенням життя людини найвищою суспільною цінністю та потребами формування позитивних умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та самореалізації. Це актуалізує проблему виховання гуманного ставлення до пацієнта у медичних сестер у процесі фахової підготовки. У «Концептуальних засадах демократизації та реформування освіти в Україні» наголошено на тому, що в основі оновлення методів, прийомів навчальної діяльності повинно лежати гуманістичне спілкування, партнерські стосунки, принципи рівноправного діалогу.

Медичні сестри повинні уміти налагоджувати спілкування з пацієнтами на основі паритетної взаємодії. Формуванню такого уміння сприяє використання методу особистого прикладу викладача при організації навчально-виховного процесу у медичному коледжі. Це можливо за умови визнання концепції педагогічного процесу як діалога, що передбачає взаємопрямовану взаємодію учасників навчального процесу. Педагогічне спілкування виступає головним механізмом досягнення головних цілей навчання та виховання. Разом з тим, результати аналізу практики навчання свідчать, що педагоги не завжди готові будувати свої стосунки зі студентами на принципах діалогічного спілкування, взаєморозуміння, співробітництва й співтворчості. Деякі з них вважають діалог лише формою організації, а не педагогічною цінністю, важливим засобом взаємодії учасників освітнього процесу. У зв'язку з цим актуалізується проблема формування у студентів діалогічних умінь у процесі професійної підготовки, яка реалізується двома взаємопов'язаними шляхами: через організацію процесу навчання у вищій школі на основі паритетної взаємодії у системі «викладач-студент» та цілеспрямовану спеціальну діяльність із формування у майбутніх медичних сестер відповідних умінь. Високий та достатній рівні сформованості у майбутніх молодших медичних працівників діалогічних умінь сприятимуть подоланню суперечності між постійним ускладненням професійних функцій сучасного медика й недостатньою здатністю випускників вищої педагогічної школи до їх творчої реалізації.

Аналіз нормативної бази, інформаційних матеріалів для вищих навчальних закладів стосовно ідей та документів Болонського процесу, праць науковців, результатів відзвітів випускників медичних коледжів, власний досвід підготовки студентів в умовах кредитно-трансферної системи навчання свідчать про те, що проблеми організації діалогічної взаємодії слід розглядати на трьох рівнях освітнього середовища: макрорівні (загальнодидактичний), мезорівні (конкретна навчальна дисципліна) та мікрорівні (особистісний), які утворюють ієрархічну систему.

Оскільки педагогічна взаємодія реалізується в певних педагогічних ситуаціях сукупністю самих різноманітних дій – перцептивних, мнемічних, комунікативних, предметно-перетворюючих, дослідницьких, контролюючих (самоконтролюючих), оціночних (самооціночних), необхідно використовувати системний підхід до їх розгляду. Ці дії підпорядковані певним цілям і спрямовані на вирішення тих чи інших завдань,

свідомо (цілеспрямовано) чи стихійно, інтуїтивно створених викладачем у педагогічних ситуаціях. Засоби навчальної взаємодії, за допомогою яких вона здійснюється, розглядаються нами у трьох площинах: 1. Це інтелектуальні дії, що лежать в основі пізнавальної і дослідницької функції навчальної діяльності (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація тощо), без яких неможлива ніяка розумова діяльність. 2. Це знакові, мовні, вербальні засоби, в формі яких засвоюється знання, рефлексується і відтворюється індивідуальний досвід. 3. Фонові знання, включенням до яких нових знань структурується індивідуальний досвід, тезаурус студента.

Моделювання діяльності студентів, при якій головна увага відводиться становленню і розвитку їх особистості як індивідуальності в сукупності когнітивних, емоційних і потребо-мотиваційних характеристик, створює умови для переорієнтації функції викладача із джерела знань на спрямовуючу та контролюючу функцію. Лекції, що відбуваються на основі діалогової технології мають свою специфіку. Насамперед на них проходить «добудова» педагогом до цілісного теоретичного рівня тих проблем, які були сформульовані ним і студентами під час семінарських чи лабораторних занять. У цьому випадку лекція стає продуктивною – у студентів виникає власна думка, сумніви, запитання, що сприяє формуванню їх комунікативних умінь та вихованню гуманного ставлення до суб'єктів професійної взаємодії.

ЦІННІСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Жирська Г.Я.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Підготовка громадян з високим рівнем екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин суспільства й природи повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України. У Концепції екологічної освіти України зазначається, що основною метою екологічної освіти є формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, фундаментальних екологічних знань, умінь і навичок, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності. Пріоритетом загальної середньої екологічної освіти є особистісна орієнтація, що передбачає створення таких умов, за яких природа стає особистісною цінністю для кожного школяра.

Ми вважаємо, що екологічна культура – це поведінка і життя людини на основі пізнання й використання законів розвитку природи з урахуванням близьких та віддалених наслідків її змін під впливом людської діяльності. Екологічна культура охоплює: знання про взаємозв'язки в природі та усвідомлення людини як її частини; розуміння необхідності берегти навколишнє середовище; уміння і навички позитивного впливу на природу; розуміння багатогранної цінності природи; негативне ставлення до людей, що завдають шкоди природному середовищу. Ефективним засобом формування екологічної культури є формування в особистості національних та загальнолюдських цінностей, які виступають орієнтирами діяльності людини у всіх сферах життя суспільства.